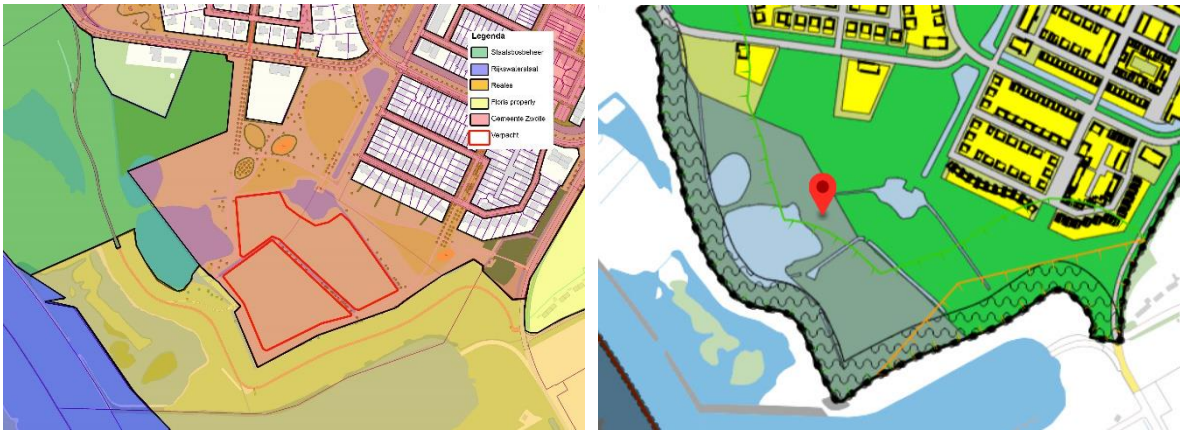
Upgrade Oldenelerpark

Vergroten van buitengeluk voor omwonenden en nieuwe bewoners van Harculo

Het Oldenelerpark is een wijkpark in Oldenelerbroek. Het park is 10,8 ha groot en aangelegd in 1998. Het is een rustig en open landschappelijk park, met natuurwaarden vooral tegen de IJsseldijk. Het bos en delen van de twee kolken in het park en ook de helft van de dijk langs het park zijn eigendom van Staatsbosbeheer. De andere (zuidelijke) helft van de dijk is eigendom van Reales (en onderdeel van Nieuw Harculo). De overige delen van het park zijn in eigendom en beheer bij de gemeente Zwolle. Tegen de dijk aan liggen twee weilanden die zijn verpacht, voor het grazen van vee.

Bij de behandeling van de plannen voor Harculo heeft de gemeenteraad een motie aangenomen over het Oldenelerpark. De motie heeft betrekking op onderzoek naar het Oldenelerpark: kan dit park een upgrade krijgen waardoor het als recreatiegebied voor buitengeluk kan zorgen voor zowel de huidige omliggende bewoners als de toekomstige bewoners van het IJsselcentrale gebied?

Afbeeldingen; Oldenelerpark eigendommen (links) en bestemmingsplan

Door de gemeente Zwolle is een voorstel gemaakt met mogelijke verbeteringen (zie bijlage 1; Oldenelerpark - Voorstel verbeteringen, van de gemeente Zwolle). Naast de motie is ook gekeken welke voorstellen en wensen er voor het Oldenelerpark lagen:

- Wensen van bewoners (verbetering van het hondenloslooopterrein, biodiversiteit en routes), geïnventariseerd door middel van een enquête (vier jaar geleden),
- De plannen voor de verbetering van de dijk (Hoogwaterbeschermingsprogramma IJsselwerken) en de uitvoering daarvan.

Over het voorstel is contact geweest met de Belangengroep Oldenelerpark. Deze groep is opgericht naar aanleiding van de planvorming voor het park. De Belangengroep heeft een eigen voorstel gemaakt (zie bijlage 2). Hieronder wordt het voorstel punt voor punt besproken. Zowel het voorstel van de gemeente als het voorstel van de Belangengroep is getoond op de participatiebijeenkomst over Nieuw Harculo, op 20-03-2024.

Voorstel gemeente Zwolle

Dit voorstel voorziet in een aantal verbeteringen van het park, waardoor het aantrekkelijker wordt voor de omwonenden en voor de mogelijke nieuwe bewoners van Harculo. In het voorstel staan:

- Het aantrekkelijker maken van het bestaande hondenloslooopterrein (een wens van de omwonenden die bleek uit de eerdere enquête) door het aanbrengen van een haag rondom, toegang voor honden tot de vijver geven om te zwemmen, en een zit- en speelplek toevoegen. Daarbij een boom planten, voor schaduw.

- De route op de dijk (het Beekmanpad) met toegankelijke paden verbinden met de paden in het park. Er bestaat nu één verharde dijkopgang. Deze wordt opnieuw aangelegd (voldoend aan de eisen voor toegankelijkheid) in het kader van de dijkverbetering. Er komt een extra verharde dijktoegang aan de zuidzijde, richting Harculo (waardoor Nieuw Harculo beter verbonden is met het park).
- Het vergroten van de natuur- en belevingswaarde van het park voor bezoekers door; de aanleg van een kruidenakker (een wens uit het voorstel van de Belangengroep), verkleinen van de grote hoeveelheid gazon en die deels vervangen door meer bloemrijk, natuurlijk gras bij de twee speelvelden, een beheer bij de noordelijke kolk dat is gericht op kievitsbloemen en rietvorming tegengaat (een wens van de Belangengroep) en aanvullen van de bestaande beplanting op zuidelijke weiland met vooral sleedoorn en meidoorn.
- Het laten ontstaan van een ruige rand / mantel-zoom vegetatie aan het bos van Staatsbosbeheer, mede om betreding te voorkomen (een wens van zowel de gemeente als de Belangengroep). Voor zover bijplanten nodig is, gebeurt dat vooral met sleedoorn en meidoorn.
- Het planten van ongeveer 30 bomen grote bomen (walnoot, linde, tamme kastanje, zoete kers), vooral aan de noordzijde van het park (niet voor de woningen). In overleg met de Belangengroep kunnen hier ook andere fruitbomen komen, als deze worden geadopteerd. Verder blijven er (ook na de dijkverbetering) losse hagen aan de binnenrand van de dijk, met zichten en toegangen naar het park. In deze hagen worden indien nodig ook sleedoorn en meidoorn bijgeplant.
- De toegang tot ovale speelplekken wijzigen om loslopende honden te weren.
- Upgrade van het recreatie knooppunt op de dijk (als onderdeel van de dijkverbetering).
- De twee verpachte weilanden blijven bestaan. Het zijn passende elementen in het landschappelijke karakter van het park en het wordt door bezoekers gewaardeerd dat er dieren lopen. Dit zou kunnen veranderen als gevolg van de (uitvoering van) de dijkverbetering. Mocht in het kader van de dijkversterking een gronddepot in het park nodig zijn, dan zal worden onderzocht of, als onderdeel van het herstel na het opruimen van het depot, bijvoorbeeld een nieuwe sloot richting de vijver nuttig is.

Kosten
De kosten voor het uitvoeren van deze verbeteringen zijn berekend op een bedrag van € 103.663,-. De extra onderhoudskosten zijn circa € 2.500 per jaar. Grotere ingrepen en meer kosten wat betreft aanleg én beheer zijn niet opgenomen in het plan. Zie hiervoor ook de bespreking van de voorstellen van de Belanggroep en de relatie met het dijkversterkingsproject, hieronder.

Voorstel Belangengroep
Door de Belangengroep Oldenelerpark is een eigen voorstel gemaakt voor het verbeteren van het park (zie bijlage 2: Oldenelerpark – Voorstel realisatie (Visie deel 2), Belangengroep Oldenelerpark). Een deel van de voorstellen komt overeen met het voorstel van de gemeente. Een voorstel is overgenomen; de aanleg van een kruidenakker.
Andere voorstellen zijn niet opgenomen in het voorstel van de gemeente. Enerzijds zijn het plannen die vanwege kosten (van aanleg én beheer) of om inhoudelijke redenen niet wenselijk zijn. Anderzijds zijn er voorstellen die wel mogelijk zijn, maar alleen met participatie van de bewoners.
Mogelijk met participatie zijn: onderhoud van fruitbomen (en op termijn wellicht bessenstruiken), trimtoestellen, een vlechthaag en een steiger.
De verschillende punten uit het plan van de Belangenverenging Oldenelerpark:

<u>Grote speelveld noordzijde</u>

- Speelveld verkleinen (gazon vervangen door bloemrijk gras) en aanleg kruidenakker. Deze zijn opgenomen in het plan van de gemeente.
- Fruitbomen. Deels opgenomen in het plan van de gemeente. Als er sprake is van bv. appels en peren, is dat alleen mogelijk als er adoptie plaatsvindt. Het is zo dat het park ook vraagt om een aantal grotere bomen – om bijvoorbeeld meer schaduw te bieden tegen hittestress. Daarvoor zijn bv. walnoot en tamme kastanje geschikt. Ook die dragen fruit, maar vragen minder onderhoud. Voor wat betreft de fruitbomen komen ook de bestaande fruitbomen in de westelijke ovaal in aanmerking.
- Banken. Een deel van de banken is bestaand, een deel van de bestaande banken zijn niet aangegeven. Als het wenselijk is om een aantal banken te verplaatsen, dan kan dat in het normale beheer van het park gebeuren. (Dit geldt ook voor alle andere deelgebieden.)

<u>Kruising van paden met de drie ellipsen</u>

- Toevoegen rek- en strektoestellen. Deze kunnen er komen, mits ze het bestaande gebruik van de plek niet verhinderen en de haag machinaal gemaaid kan worden. Ze zijn echter niet opgenomen in het plan van de gemeente.
- Bessenpluktuin. Niet akkoord hier; de plek ligt in het hondenloslooopterrein (zie ook het volgende gebied). De bessenpluktuin zou ergens anders in het park kunnen, als voorwaarde hiervoor geldt dat de participatie met de fruitbomen een succes is. Hierover zal overleg plaatsvinden met de Belangengroep.

<u>Het gebied bij de kolken en het (ooievaars)bos</u>

- Het maken van een zoom/mantelvegetatie langs het bos is onderdeel van het plan van de gemeente. Deze is al aan het ontstaan, maar kan aangevuld worden met wat nieuwe beplanting van onder andere meidoorn en sleedoorn.
- Het vergroten van de kleine (noordelijke) kolk is slechts op één historische kaart zichtbaar. Het meest waarschijnlijke is dat dit een vochtig, wat lager gedeelte is dat bij de opname voor de kaart onder water stond. Het onderhoud van dit deel van het grasland zal wel worden gericht op het terugdringen van het riet en bevorderen van de kievitsbloem.
- Het maken van een verbinding tussen de twee kolken ligt op het eigendom van Staatsbosbeheer. Als dit gewenst is, zal het worden meegenomen in het uitvoeren van de dijkversterking (waarvoor een deel van de kolken gedempt zal worden – zie hieronder).
- De doorzichten vanaf de dijk op de kolk zijn onderdeel van het HWBP-programma. Door beplanting aan de oever van vooral de kleine kolk (aan de noord- en oostzijde) te laten staan, zijn er goede omstandigheden voor de ijsvogel.

<u>Het gebied tussen de vijver en de grote kolk</u>

- Het verplaatsen van het hondenloslooopterrein naar het weiland tussen de vijver en de kolk. Om het terrein geschikt te maken als hondenterrein is veel grondwerk nodig en de kosten hiervan zijn erg hoog. Het hondenterrein zou ook in een gedeelte met een natuurbestemming komen te liggen. Het gebruik als hondenterrein snoept ook een deel van de verpachte weilanden af, waardoor het onzeker wordt of hier een pachter nog vee wil laten lopen (het gaat hier niet om een echt rendabele activiteit, maar meer om een attractie in het park – die ook beheergeld uitspaart). Verder zou het hondenterrein nog verder van de ingangen van het park af komen te liggen, wat het ervaren probleem met loslopende honden vergroot. Om deze reden is de locatie van het huidige hondenloslooopterrein in het voorstel van de gemeente gehandhaafd.
- Vlechthaag. Een vlechthaag is akkoord, mits er adoptie kan plaatsvinden. De voorgestelde locatie is echter niet passend, op deze plaats groeien zeldzame orchideeën en met een haag

is het moeilijker om de oever van de vijver te beheren. De hieronder genoemde natuurvriendelijke oever zou een locatie voor de vlechthaag kunnen zijn.
- De natuurvriendelijke oever van de watergang. Deze is op dit moment al begroeid met opgaande beplanting. Het lijkt daarmee een betere locatie voor een vlechthaag en is daarom op deze plek in het plan van de gemeente opgenomen. Overigens heeft een vlechthaag specialistisch onderhoud nodig. Daarvoor is adoptie gewenst, mocht dat niet lukken, dan kan de haag uitgroeien tot een losse haag (met normaal onderhoud) en is ook dan een verrijking van het beeld én de natuurwaarden.
- Herstel oude sloot. In het voorstel van de gemeente staan nog geen aanpassingen van de weilanden. Dit gebeurt alleen wanneer de uitvoering van de dijkverbetering er aanleiding voor geeft én uit ecologisch onderzoek (ten behoeve van locatie depot, zie Plan dijkversterking) blijkt dat het een zinvolle ingreep is. In dat geval zou de sloot een verbetering kunnen zijn.
- De vlonder valt niet onder normaal onderhoud van de gemeente. Er is echter een mogelijkheid dat deze als vissteiger aangelegd wordt door de visvereniging De Hengelsport. De Belangengroep kan hiervoor zelf contact leggen met de vereniging. Daarbij kan dan ook aangesloten worden bij de wensen van jongeren, die zijn geuit door jongeren. Deze komen naar voren uit een inventarisatie van de jongerenwerker en een jongere over mogelijk chille plekken in Zuid. Het Oldenelerpark en de locatie bij de kolken zijn daarin genoemd. Jongeren maken gebruik van het park maar zijn niet direct vertegenwoordigd door de Belangengroep. Het gaat dan om jongeren die onder andere samenkomen bij en zwemmen in de kolken. Voor hen is een aanlegsteiger interessant als zwemvoorziening. Ook één of meer bankjes zijn wenselijk en ze hebben het liefst een overkapping in geval van slecht weer. Vooral dit laatste ziet de Belangengroep echter liever niet.

<u>Het zuidelijke verpachte weiland</u>
- Rolstoelvriendelijke dijkopgang. Dit maakt deel uit van de plannen voor de dijkverbetering. Dit geldt ook voor het herstellen van de kolken en bosranden, gebiedseigen flora op de dijk en het vormgeven van het uitzichtpunt in de knik van de dijk. De toegankelijke dijkopgangen zijn ook opgenomen in het voorstel van de gemeente.
- De aanleg van watergangen en natuurvriendelijke oevers wellicht mogelijk in combinatie met de aanleg van een gronddepot (zie hieronder bij de dijkverbetering). Op dit moment is het nog niet opgenomen in het plan van de gemeente. De kosten zijn hoog (als het niet in combinatie met een ander werk gebeurt). In het kader van de dijkversterking en de locatie van het depot wordt de bijdrage aan de natuurwaarden nog onderzocht.
- Meer meidoorn en sleedoorn kan. Dit maakt ook deel uit van het voorstel van de gemeente.

<u>Het noordelijke verpachte weiland</u>
- Herstel van de sloten, natuurvriendelijke oevers én een schaatsroute vragen breder water en uitneembare bruggen. Dit is niet opgenomen in het voorstel van de gemeente: het is een kostbare maatregel, die bovendien de mogelijkheden voor het verpachten verkleint. De aanwezigheid van dieren vergroot het buitengeluk. Daarbij is er voldoende schaatswater in de nabijheid aanwezig: er is een brede watergang in het park en er zijn twee schaatsvijvers in Zwolle, en verschillende schaatsverenigingen met eigen terreinen. Een route in een park is er ook in het Arsenaultpark, in Zwolle Zuid. Deze route wordt nauwelijks tot niet gebruikt.

<u>De oosthoek van het park</u>
- Het aanplanten van meer meidoorn en sleedoorn aan de rand van de dijk is mogelijk binnen het plan van de gemeente. Om dit te doen op de plek van het vochtige bosje dat (tijdelijk) weg moet voor het uitvoeren van de dijkverbetering (zie hieronder) strookt niet met de

compensatieplicht van het HWBP-project. Het bosje zal in de oorspronkelijke staat worden teruggebracht.

- De stukken grasland tussen de hagen voor de woningen kennen al een gebiedseigen bloemrijk mengsel. Dit is in enige mate te verbeteren door hier wat hoogteverschillen in aan te brengen. Dit is echter een kostbare maatregel, zeker ten opzichte van de verbetering die dit geeft. Het is daarom niet opgenomen in het voorstel van de gemeente.

Plan dijkverbetering

Direct langs en mogelijk deels in het Oldenelerpark speelt het Hoogwaterbeschermingsproject (HWBP) IJsselwerken. Het project is er om de dijken de verbeteren en toekomstbestendig te maken. De plannen voor de dijk zijn globaal bekend. De uiteindelijke invloed op het park is relatief beperkt. Wat wel van grote invloed kan zijn is de uitvoering van het HWBP-project.
De dijk rond het park wordt iets verhoogd. Er komen schermen en een steunberm aan de binnendijkse zijde (de zijde van het park). Uiteindelijk wordt de voet van de dijk niet tot nauwelijks breder. Het Beekmanpad wordt na uitvoering van het werk opnieuw aangelegd. Dat geldt ook voor de toegang tot het park aan de westzijde en het uitzichtpunt in de knik van de dijk. Beide krijgen een opknapbeurt, uit te werken in het definitieve plan voor het HWBP. In de uiteindelijke situatie is de invloed op het park gering.

Uitvoering dijkverbetering

Tijdens de aanleg is de dijk (en het Beekmanpad) niet toegankelijk. Voor de aanleg is ook een werkterrein nodig, en mogelijk een gronddepot in het park. Voor het werkterrein zullen de kolken deels gedempt worden. Dit wordt na de uitvoering hersteld. Ook moeten er ca. 35 bomen worden gekapt bij het park, waarvan er 4 (abelen) door de gemeente zijn aangemerkt als waardevol. Deze bomen worden na het werk nieuw geplant door het project HWBP IJsselwerken. Ook moet een deel van het natuurlijke, natte bosje aan de oostzijde van het park worden gekapt. Ook hier wordt het bos na het uitvoeren van het werk terug geplant.
Bij het werk aan de dijk is er veel grondtransport. Voor het opslaan en verwerken van grond is een depot nodig. (De aan- en afvoer vindt vooral over water plaats.) Op dit moment zijn er nog drie opties voor een depot. Eén daarvan ligt in het park; het zuidelijke weiland, dat tegen de dijk aanligt. Voor het park is een gronddepot in principe niet gewenst, maar ook de andere locaties kennen nadelen. Het park zal dan gedurende de uitvoering beperkt toegankelijk zijn. Mocht het gronddepot uiteindelijk in het park komen, dan zijn er bij de afwerking ervan mogelijk verbeteringen voor met name de natuurwaarden in het park mogelijk. Een voorbeeld is de aanleg van ecologische oevers van de watergangen (zoals ook genoemd in het plan van de Belangengroep). Er vindt deze zomer een onderzoek naar vooral de floristische waarden van de twee weilanden in het park plaats. Deze zullen een rol spelen bij de vraag of en hoe de gemeente omgaat met het gronddepot. Hieruit komen ook aanbevelingen voor mogelijke verbeteringen voor de natuurwaarden.